

K DVOJÍMU JUBILEU

Letos 23. září by se dožil Jaroslav Seifert pětadesát let. 9. října 1901 se narodil František Halas. Jejich výročí prošlo českým tiskem tak, jak se dalo očekávat. Téměř bez ohlasu. Není divu. Umělecký a občanský odkaz obou velikých básníků je v rozporu s tím, co se dnes v Československu děje. Oba vyznávali ducha svobody, oba se probouřovali k volnosti života jednotlivce i národa. Oba našli nový, moderní básnický výraz, který neměl nic společného s dogmatismem tzv. socialistického realismu. Vlastně všim, čím byli, obraceli se proti takovému tragickému vývoji, jenž postihl naši republiku po roce 1948 a především po srpnové okupaci.

V neoficiální vrstvě české literatury práce však nezůstalo Seifertovo a Halasovo jubileum bez odezvy. Jako 3. svazek rukopisné řady "OPUS" / zkratka: Opsáno Pro Účele Studijní/ byla opsána v souladu se zákonem č. 35 z roku 1965 o literárních dílech práce Zdenka Hrubého nazvaná "Rozloučení s Jaroslavem Seifertem". Je to ojedinělé dílo, jež zobrazuje a dokumentuje poslední chvíle a smrt Jaroslava Seiferta i události kolem jeho nemoci a pohřbu. /Jednou bude z této práce čerpat příští literární historik, který bude zpracovávat osmdesátá léta v literatuře/. Rukopis je uveden poslední Seifertovou básní "Sen". Po úvodní stati "Básník národa" čteme tu několik kapitol věcně a bez laciné senzacechtivosti líčící Seifertův odchod, hold pražského lidu při jeho pohřbu, oficiální loučení v Domě umělců, smuteční obřady v chrámu svaté Markety v Břevnově a na kralupském hřbitově. Doslovné texty projevů i komentář k některým z nich činí tuto část práce nesmírně cennou. Závěrečné úvahy o Seifertově básnickém a lidském odkazu doplňují dokumentární fotografie.

Významnou součástí této nové strojopisné práce je několik dokladů nazvaných O tzv. přátelství. Nejen na okraj a Dokument hanebnosti, kde se odhalují nízké intriky jeho nepřátel. Až se bude pořizovat bibliografie děl o Jaroslavě Seifertovi, bude stát tato práce v přední řadě. Bylo by dobře, kdyby se s ní mohla v překladech seznámit i světová veřejnost.

Do nových halasian si jistě zařadíme strojopisnou práci nazvanou "Říkám víc tichem než slovy". Opsali ji jako 5. svazek řady poesie "Asyl" ve znění "České expedici". Práce byla připravena k opsání již před léty, ale teprve letos mohl být přepis dokončen. Doprovází jej původní litografie M. Klemínka, jak už je v této - téměř bibliofilské řadě - chvalyhodným zvykem. V pěkné úpravě a ušlechtilé vazbě přichází k nám nenný rukopis, který shromáždil výběr z Halasových dopisů psaných v druhé světové válce. Nejsou tu přirozeně nějaké zcela nové objevy, které by mohly měnit naše znalosti o Halasově životě, tvorbě a myšlení za okupace. Nicméně řada dopisů jasně doceluje básnickovu osobnost, jeho niternou a často skrývanou problematiku, již pak vyjadřoval i v básních.

V druhé části práce se publikují neznámé Halasovy verše, které překročily rámec přátelských a soukromých pozdravů a doplňují zajímavě básnickovu tvorbu za války. V příloze čteme několik fotokopii dopisů a veršů. Rozsáhlá úvodní stať Jiřího Hynka "Ani Mácha ani Halas?" srovnává kampaně proti Máchově poesii a štollovské útoky proti Halasovi, rozebírá jejich "argumenty" a v závěru vytyčuje nezvratitelné a určující místo Františka Halase v moderním českém básnictví. Svazek "Říkám víc tichem než slovy" je pojet jako dramatický dialog s dogmatismem, ale i jako dokument plný hlubokého vztahu k Halasově odkazu stále živému a podnětnému.

FANTASMAGORIE V NÁRODNÍM

Zevíralní chytráček Miroslav Florian nedávno poctěný opat cenou, tentokrát cenou URO Ant. Zápotockého, snaží se dokázat, že je hozen blahopřejné pravice předsedy ROH Hofmanna. V dubnu 1986 obšťastnil čtenáře kudeho prava verši obhajujícími libyjského superterroristu a mezinárodního kašpara kadaffiho i vulgárně kritizující presidentu Reagana a USA. O měsíc později přidal "volební" básně. V "literárním měsíčníku" uveřejnil v únoru 1986 verše líčící Lenina v Národním divadle, kam podle Florianovy fantasmagorie zavítal tento činitel v roce 1912.

Florianův kolovrátek se rozehrává takto:

SEVERUS

"Přišel jak jiní smrtelníci,
nedo stal čestnou vstupenku.
Dřív ale vzhledl k večerníci
a proměnil ji v jitřenku.

...Přišel jak jiní návštěvníci,
zářivě tleskal: Bravo! Bis!
A potom pěšky metelící
putoval jako mořem bríze.

Sněžilo vůbec? Nevím jistě,
to nevyčteme z plakátů.
Divadlo stojí na svém místě,
střechu má plnou karátů."

Florin nezapomněl ovšem na "ideový" závěr svého opusu. "Lenine, probuď se! Brežněv se zbláznil", psali v srpnu 1968 lidé na pražské zdi. Florin takové maličkosti, jako byla srpnová okupace jeho země, ovšem suverénně a s úsměvem přehlédne a dovede své plytké veršičky do nechutného konce, podle něhož i za existenci Národního divadla máme co děkovat temtům:

"Stavěl je národ. Národ sobě.
Jenže náš národ, naše zem
tělly by dneska v hnědém hrobě
nebýt těch, co šly s Leninem."
Odrodilec.

IGNOTUS

ZAS NOVÝ SJEZD

Zas nový sjezd
a starý uzávěr:
Kulturu dáme
pod závěr.

IGNOTUS